

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

AAEP II

Afghanistan Agricultural Extension Project II

د پسونو او اوزو اداره

: جاوید قریشی
ویج مسول شرقی زون
نرویج پروژه

Ketabton.com

د پروگرام عنوانو نه

- تغذیه
- نسلگیری
- د لنگون څخه مخکی او وروسته تدابیر
- د میزی او اوزی لنگون ته اماده کول
- د لنگون لپاره د ټای انتخاب او برابرول
- د اوزی او میزی صحت اداره کول
- د نوکانو غوڅول

USAID
Fodder Beets
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Afghanistan Agricultural Extension Project II

Afghanistan Agricultural Extension Project II

نسلگیری

تولیدی پارامترونه

اوژه	مېړه
• بلوغیت: ۳ الی ۷ میاشتی	• بلوغیت: ۵ الی ۱۰ میاشتو کی
• د نر طلبی وخت: ۲۴ الی ۴۸ ساعتونو	• د نر طلبی وخت: ۲۴ الی ۳۶ ساعت
• مناسب وخت د جفت ګیری لپاره اخیری وخت د نر طلبی دی.	• د مېړی د نر طلبی وخت : ۱۶ څخه ۱۹ ورځی (اوسته ۱۷ ورځی)
• د اوژی د نر طلبی دوره: ۱۷ تا ۲۴ (اوسته ۱۹ الی ۲۱ ورځی)	• مېړی معمولاً ۲ میاشتی د لنگون څخه ورسټه جفت ګیری ته اماده ګیری.
• د حاملکي دوره: ۱۴۴ تا ۱۵۲ (اوسته ۱۴۷ ورځی)	• د حاملکي دوره: ۱۴۴ تا ۱۵۲ (اوسته ۱۴۷ ورځی)
• ۱ نر ۳۵ اوزو لپاره	• ۱ نر ۳۵ مېړو لپاره

د ټوانو اوزو او مېړو د نر طلبی موده نسبت پاخه عمر لرونکو ته ۱-۲ ورځو پوری کمه

د جفت گیری فصلونه

- پسونه نظر په نسل پوری ۱۸-۳۰ میاشتو پوری ټوانی اعظمی حد ته رسینی
- پسونه د هغه څارویو د جملی څخه دی چې Polyesturs دی (څو څلی په کال نر طلبی کیږي)
- پسرلی
- منی

د اوزی او میری د نسلکیری لپاره اماده کول

• Flushing : د کانسنتری موادو تهیه کول
مخکی د ۳-۴ هفتو د نسلکیری (۲۵۰ گرام کانسنترت)

1. د تximo تعداد کي زياتوالی راولي چي سبب دوه گونی او دری گونی کيری و سبب دوگانگی و سه گانگی میشود
2. د سالم لنگوال فیصدی د ۱۰-۲۰ فیصدی پوری لوبروی.

دوام

- میزی: د وریو تولول او د مقعد د برخی پاکوالی.
- نر پسونه: د تناسلی اعضاو سره د وریو قیچی کول او پاکول

ادامه

يا د سترګو پاکول د وریو څخه Eyeing

- د وریو څیچی کول د سترګو شا او خوا څخه چی د
ړنديدو مخنيوی لپاره

ادامه

Crutching

- د میزو د تناسلی اعضاو څخه د وریو قیچی کول
- جفت ګیری اسانه کول

Ringing

- د وریو قیچی کول د پسونو څخه مخکی د نسلگیری څخه عبارت حد اقل باید اطراف ګردن و شکم پشم ګیری شود
- جفت ګیری د پسه د میزو سره اسانه کول

د نسلګیری لپاره د مېزۍ او پسه انتخاب

- مېزۍ او پسه باید خپل ۷۰٪ اعظمي وزن اخستۍ وی
- پسه عضلات باید قوى وی، بدنه وضعیت یې بنه او قوى پنسی ولری چې د عیب څخه خالی وی.
- پسه باید بنه شهوت لرونکی وی
- د سکروتوم کی باید دوہ خصیه لرونکی وی.
- د نوی ټوانی مېزۍ د وخت څخه مخکی نسلګیری د مېزۍ د ضعیفوالي، مرگ سبب کیږي.

Estrus (نر طلبی)

- استرس هغى مرحلی ته ويل کېرى چى اوزه او مېره نر طلبی علامى بنکاره کړي او جفت گیری لپاره اماده شی.
- استرس وخت به مېرو کى ۲۴-۳۶ ساعتونو پوری او اوزو کى ۲۴-۳۸ ساعتونو پوری دوام کوي.
- د استرس علامى په اوزو کى نسبت مېرو ته واضح وي.

د نر طلبی علامی

- د مهبل سوروالی او افرزات
- د لکی خوچول
- په نورو څارو یو ختل
- د نر څاروی په لته کي
- غړ اوچتوں
- ودریدل
- پشت خود با اشیا مالیدن
- ټوان څاروی بنکاره نښی بنکاره کوي

جفت گیری Cross breeding

- اسانه طریقه ده
- ارزانه ده
- بچی یې سالم وی
- بچی یې قوى وی
- د نارو غیو په مقابل کې مقاوم وی
- بنه تولید مثل لری

د بلربوالی نبني

- نر طلبی نبني نه بسکاره کوي (کارپوس لوتيم پروجسترون هورمون تولیدوی)
- وزن اخلي او چاغ بسکاري
- د بلربوالی پیشرفته نبني
  - د ولوا پرا خيدل
  - د غولانځي د تى سريينناکه کيدل
  - د غولانځي غتوالي
  - د غولانځي درنګ سوروالى
  - غولانځي د تى سوروالى

د بلاربوالی په وخت کي د اوزو او پسونو مراقبت

لاندی نقطی باید د بلارب څاروی د ښه مراقبت لپاره په نظر کی ونیول شی

عکس •

- د لوری رمی څخه د بلارب څاروی جدا کول
- بلارب څاروی باید ونه ویرول شی
- شود بلارب څاروی باید په مندو نه شی او د زیات بیروبار مخنیوی وشی
- د خرابی هوا څخه باید به امان کی وی خصوصاً د ژمی په موسم کی
- د اوږدی په موسم کی باید سوری جوړ شی

د بلاربوالی په وخت کي باید مناسبه تغذیه

ګتي

۳ الی ۴ هفتی مخکی د لنگوال څخه

- د خارویو په خوراکه باید متراکم خوراک په تدریجی ډول زیات شی
- د غولانځی انکشاف او د شیدو تولید په اینده کی زیاتوی
- د لنگوال په وخت د خاروی مقاومت لوروی
- یا هغه چراغاه ته چې بنه کیفیت ولري انتقال شی
- خاروی باید اوبلو په اسانی لاسرسی ولري
- لنگوال بی اسانه وی

د لنګوال لپاره اماده گی

- ❖ د لنګوال څخه مخکی علايم
- ❖ د لکي عمودي حرکات
- ❖ درمي څخه جدا پاتي کيدل يا جدا کيدل
- ❖ مخکي پښو په وسیله Ҳمکه ګرول
- ❖ شاته پښی کړي نیول
- ❖ په مکرر ډول کښیناستل او ودریدل

د لنگوالي پاره د ھاي اماده کول

د څاروی اماده کول

- دوره حاملگي: 3 ± 147 ورخى
- د بЛАРБОВАЛI په اخир ورخو کى باید څاروی د نوروڅخه جدا شى
- جدا ھاي کى باید وساتل شى
- نرم غذاګانى باید ورکړل شى
- متراكمى خوراک باید ورکړل شى
- ترمى او به باید تهيه شى

د ھاي اماده کول

- جدا ھاي باید جور شى
- بستر باید تهيه شى
- د نوى زيرېدلې بچې لپاره باید ھاي اماده شى
- نوموري ھاي باید مناسبه گرم وى

پاک کردن محل زایمان

- دلنگوال څخه و روسته باید فرش لیری
شی او ټای باید پاک شی
- پلاسنتا یا پریوان پاتی شونی باید لیری
شی او مناسب ټای کی خبن شی
- نوی او تازه بستر باید څاروی او بچی ته
تهیه شی

د نوی زیربدلی بچی مراقبت د لنگوال څخه وروسته

- معمولاً د بچی مور د بچی مراقبت کوي.
- د پاکی توئی په وسیله د نوی زیربدلی بچی پوزه او خوله پاکول
- ارام محیط جوړول ترڅو د بچی او مور ترمنځ رابطه موجوده وي
- د بچی مور ته باید تحریک شی چې خپل بچی وختی که احیاناً بچی یې نه څته باید د بچی د پاسه د غنمو سبوس یا مالګه واچول شی ترڅو مور یې تحریک شی او بچی وختی

د نوی زیریدلی بچی مراقبت د لنگوال څخه وروسته

- د لنگوال څخه ۱-۲ ساعته پير مهم دی چې د مور او بچې ترمنځ رابطه باید ګله شی او بچې باید مور وروی

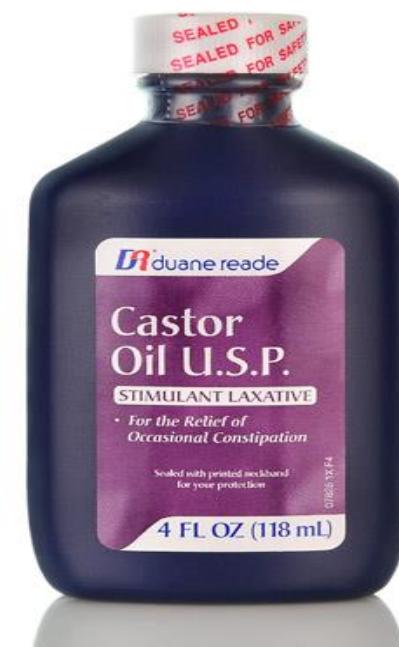
د نوی زیریدلی بچی مراقبت د لنکوال څخه وروسته

- د نوی زیریدلی بچی نوم باید یو انج د گیډی په طرف د تعقیم شوی تار په وسیله غوتیه او تینچر ایودین یا پایودین په وسیله تعقیم شی
- د لنکوال څخه یو ساعت وروسته بچی کوشش کوی چی ودریزی او باید په کافی اندازه وربه بچی ته ورکړل شی چی معافیت حاصل کړی
- د بچی مور لپاره باید مناسب Ҳای جور کړای شی او کوشش باید وشی ترڅو ټوانه مور د زری مور سره یوځای ونه ساتل شی

د نوى زيريدلى بچى مراقبت د لنگوال څخه وروسته

- د نوى زيريدلى بچى د غایطه موادو د اطراف لپاره دا ضروری ده چې یو کاشوغه غوری یا پارافین د مستو سره یوئای بچى ته ورکړل شی ترڅو غایطه موادو دفع یې په اسانی سره وشي.

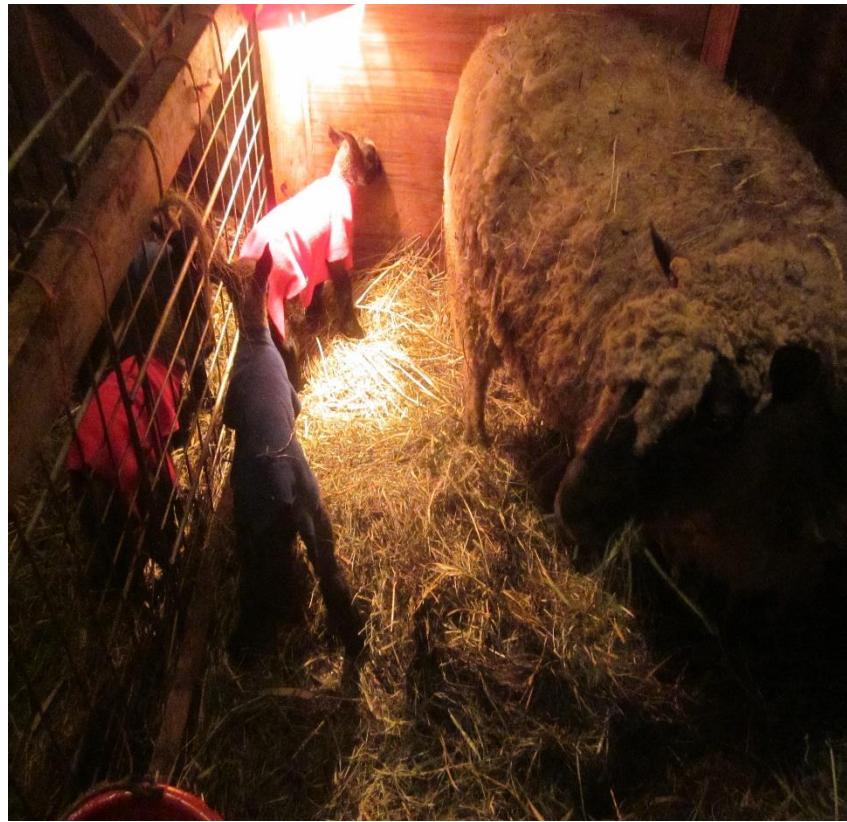

د نوی زیرېدلی بچی مراقبت د لنگوال څخه وروسته

- د مور غولانځه باید ولیدل شی چی ایا
التهاب لری او که نه
- که چیری نوی زیرېدلی بچی د مور د
غولانځه یې نه شوه روډلى باید کوشش
وشي چی شيدي د چوشک دلاري ورکړل
شي

د نوی زیرېدلی بچې مراقبت د لنجوال څخه وروسته

- په ژمی کي باید ګرم ځای اماده شی
- بستر باید د بوسو څخه یا پک شالی څخه جور شوی وی
- د ضرورت په وخت کي باید د ګرم کوونکو وسایلوا استفاده وشی
- د څاروی ځای باید کافی رنا لرونکی او کافی تهويه سیستم لرونکی وی

د نوی زېرېدلی بچې مراقبت د لنګوال څخه وروسته

- د بچې مور لپاره باید په کافی اندازه او به باید تهیه شی ټکه چې مور په دی وخت د نورو وختونو په نسبت زیات وخت ته اړتیا لري
- مور لپاره باید په کافی اندازه متر اکمه خوراکه، او شنه وابنه ورکړل شی چې د شیدو د تولید سبب شی.

د بچی جدا کول يا Weaning

- نوی زیرېدلی بچی ته باید تر ۱۴-۱۲ هفتو پوری د مور د شیدو خورلو اجازه ورکړل شی
- در ۳ هفته گی بره و بزغاله را عادت به خوردن غذایی متراکم و علوفه تاز داده شود
- په دری هفتو په موده کی بچی ته د متراکمی خوراکه او وابسه ورکړل شی
- جدا کول د بچی باید په تدریجی دول صورت ونیسی

د بچی جدا کول یا Weaning

د نوی زیرېدل بچې د جیرې تقسیم اوقدات

وزن	Milk(ml)		Con (g)	Green fodder: Lucerne or berseem (kg)
	صبح	شام		
2.5	200	200	-	-
3.0	250	250	-	-
3.5	300	300	-	-
4.0	300	300	-	-
5.0	300	300	50	Ad libitum.
6.0	350	350	100	Ad libitum.
7.0	350	350	150	Ad libitum.
8.0	300	300	200	Ad libitum.
9.0	250	240	250	Ad libitum.
10.0	150	150	350	Ad libitum.
15.0	100	100	350	Ad libitum.
20.0	-	-	350	Ad libitum.
25.0	-	-	350	1.5
30.0	-	-	350	2.0
40.0	-	-	350	2.5
50.0	-	-	350	4.0
60.0	-	-	350	5.0
70.0	-	-	350	5.5

د څاروی د صحت مراقبت

(biosecurity)

- د څاروی ساتل د هغه ساری نارو غیو څخه چې د یو څاروی څخه بل څاروی ته د مختلفو وسایلو په واسطه انتقالیږی
- ضد عفونی کول: د څاروی د اوسيدو د ځای څخه د نارو غیو د عواملو له منځه ورل
  - فزيکي
  - كيمياوي
  - ګاز

د څاروی د صحت مراقبت

- هغه څوک چې په لنګوال کي مداخله کوي باید حفظ الصحه مرااعات کري
- لاسونه په صابون پریمنئی
- دستکشی باید واچوی
- مخصوص کالی باید واگوندي
- د لنګوال ځای باید وروسته د لنګوال څخه په مکمل ډول پاک شی
- پريوان يا پلاستنا باید د ليری واچول شی (هیڅکله په سیند پا لختي کي وانه شول شی باید بنخ شی)

د څاروی د صحت مراقبت

- بچې ته باید ورگه ورکړل شی
- د بچې نوم باید وټرل شی او ضد عفونی شی
- د څاروی د اوسيدو Ҳای باید روزانه پاک شی
- واكسينونه باید تطبيق شی
- د ناروغ څاروی باید جدا شی او روغو څاروی سره یوئای نه شی
- د څر Ҳايونو د کړيدو څخه باید مخنيوي وشي
- هیچاته اجازه ورنه کړل شی چې فارم ته داخل شی

د خارجی پرازیتونه

- پنگر والی
- لبر وزن اخستل
- وړی یې له منځه تللى وی
- بې اشتها
- ضعیف

۰ د خارجی پرازیتونو په مقابل د څارویو منحل د چنجیو ضد درملو سره

داخلی پرازیتونه

- وزن بايبل
- کم وزن اخستل
- د وينتنو رنگ يى الوتى وي
- اسهالات
- د بدن د او به د لاسه ورکول
- ضعيفى

دوای ضد پرزايت های داخلی

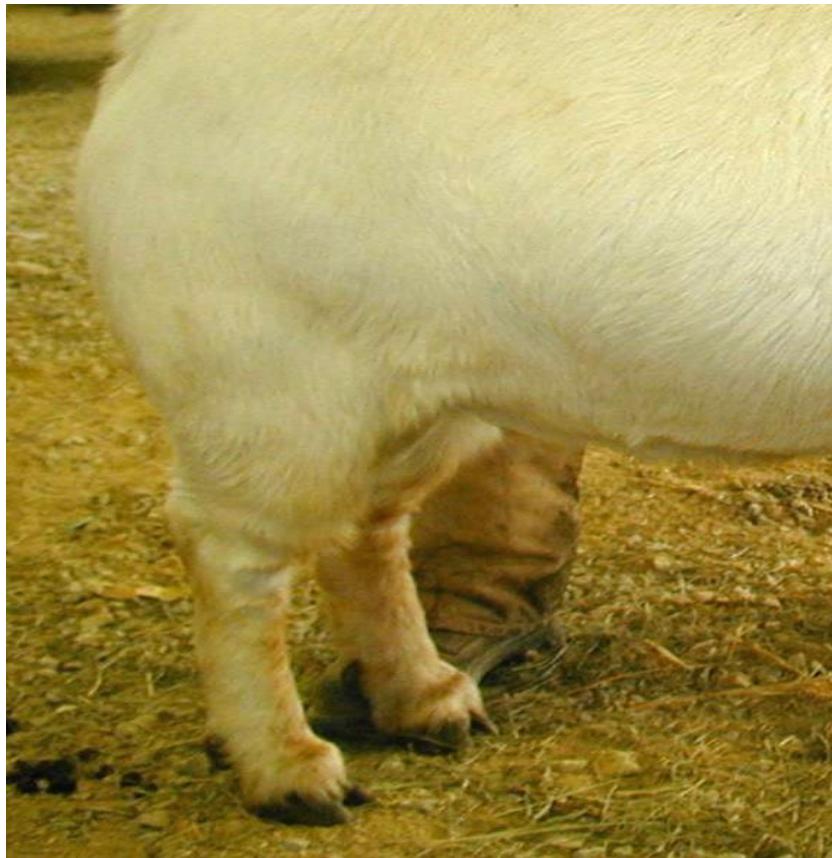
د سومانو یا نوکان قطع کول

په کال کی باید څلور دفعی تکرار شی
په منظم دول باید سوم قطع شی
شنگل به شکل گرفته شود که قسمت نرم با سم یکسان به زمین بخورد

د پېښو مشکلات باید مطالعه شی

Eat More Goat

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library